

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Економіки та публічного управління» (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Валентина КУПРІЯНОВА

(ім'я та прізвище)

«30» серпня 2024 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ідентифікація та методи визначення фальсифікації

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Експертиза товарів та послуг

(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2024 року

Харків – 2024 р.

Розробник: Купріянова В.С., доцент кафедри, к.екон.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

д. н. з держ. управл., професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Ярослава ЧЕРНА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Купріянова Валентина Сергіївна, к.е.н,
доцент. З 2000 року викладає в
університеті наступні дисципліни:

- економіка підприємства;
- економіка ІТ-проектів;
- економіка стартап-проектів;
- національна економіка;
- соціальна економіка;
- контроль у державних інституціях;
- публічно-приватне партнерство в аерокосмічній галузі;
- ідентифікація та методи визначення фальсифікації.

Напрями наукових досліджень:
економіко-теоретичні та соціально-економічні аспекти господарського механізму, державна підтримка розвитку вітчизняних високотехнологічних галузей.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 7 семестр.

Обсяг дисципліни:

4,5 кредити ЄКТС (135 годин), у тому числі аудиторних – 48 годин, самостійної роботи здобувачів – 87 годин.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, лабораторні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – товарознавство (харчові продукти).

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – кваліфікаційна робота.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Ідентифікація та методи фальсифікації» здобувачі мають ознайомитися з проблемами розпізнавання образів, вивчити основні критерії ідентифікації товарів та простежуваність товарних партій, критерії ідентифікації та її загальне забезпечення, зв'язок ідентифікації з сертифікацією продукції, фальсифікацію товарів, грошових знаків та цінних паперів.

Завдання

Теоретична і практична підготовка фахівців з наступних питань: визначення виду чи різновиду товару; дослідження правової та нормативної бази виробництва і споживання для визначеного виду товару; дослідження кількості та комплектності товару; дослідження походження товару.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;
- оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Загальні поняття у сфері ідентифікації товарів. Маркування як засіб товарної інформації.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Ідентифікація продовольчих товарів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Об'єкт, предмет, мета та завдання дисципліни. Зв'язок з іншими дисциплінами. Значення дисципліни для підготовки фахівців за освітньою програмою «Експертиза товарів та послуг». Роль і функції моделей в проблемі розпізнавання. Задачі побудови моделей в системах розпізнавання.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Електрохімічне маркування.

Тема 2. Ідентифікація товарів та простежуваність товарних партій.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Порівняльна ідентифікація продовольчих товарів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Основні функції ідентифікації. Засоби ідентифікації. Види ідентифікації. Об'єкти ідентифікації. Критерії ідентифікації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Ударно-точкове маркування.

Тема 3. Загальне забезпечення ідентифікації товарів.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Лабораторна робота: «Ідентифікація транспортних засобів по VIN-коду».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Організаційне забезпечення ідентифікації товарів. Технічне (технологічне) забезпечення ідентифікації товарів. Інформаційне забезпечення ідентифікації товарів.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Протиугінне маркування.

Тема 4. Інформаційні знаки.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

- *Лабораторна робота: «Ідентифікація товарів за інформаційними знаками».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Загальна характеристика та класифікація інформаційних знаків. Товарні знаки. Знаки відповідності. Коди. Експлуатаційні знаки. Екологічні знаки.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 10 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Каплеструйне маркування.

Модульний контроль 1.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): нормативно-правова та законодавча документація.*

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Ідентифікація як складова сертифікації продукції.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Ідентифікація тютюнових виробів». Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Ідентифікація при обов'язковій сертифікації тютюнових виробів.
Ідентифікація при обов'язковій сертифікації алкогольних виробів.
Ідентифікація при обов'язковій сертифікації дорожніх транспортних засобів

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Вивчення термінів та визначень. Маркування контрольними (ідентифікаційними) знаками.

Тема 6. Фальсифікація товарів.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Методи ідентифікації харчових добавок під час виробництва».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Загальні поняття. Об'єкти та види фальсифікації. Якісна фальсифікація
Кількісна фальсифікація Вартісна фальсифікація. Інформаційна фальсифікація.
Способи захисту продукції від фальсифікації.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача.
Вивчення термінів та визначень. Лазерне маркування.

Тема 7. Ідентифікація, фальсифікація та маркування харчової продукції.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Лабораторна робота: «Методи визначення фальсифікації молочної продукції».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування,*

матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.

Фальсифікація харчової продукції. Види, способи фальсифікації і методи її виявлення. Вимоги до маркування харчової продукції. Регламентуючі документи на маркування. обов'язкова інформація на продуктах харчування. Пакувальні матеріали. Класифікації пакувальних матеріалів, їх безпеку і екологічність.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Маркування харчової продукції.

Тема 8. Ідентифікація грошових знаків та цінних паперів.

- *Форма занять: лекція, лабораторна робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Лабораторна робота: «Методологія визначення справжності банкнотів та цінних паперів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Професійні та універсальні прилади для визначення справжності банкнотів та цінних паперів. Основні ознаки придатності банкнотів і монет до обігу. Дослідження в ультрафіолетових променях та з люмінісцентними лампами денного світла й лінзами. Дослідження в косопадаючому світлі під мікроскопом.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Визначення справжності банкнотів та цінних паперів методом магнітного детектора та датчика інфрачервоних метамірних фарб.

Модульний контроль 2.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): нормативно-правова та законодавча документація.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	4	0...8 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання лабораторних робіт	0...6	2	0...12
Модульний контроль	0...25	1	0...25
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...2	4	0...8 (максимальна кількість балів за цим показником)
Виконання лабораторних робіт	0...6	3	0...18
Модульний контроль	0...25	1	0...25
Загальна активність	0...4		0...4
<i>За семестр</i>			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати всі практичні заняття.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Відпрацювати всі практичні заняття.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо тематики курсу. Відпрацювати всі практичні заняття.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

- <http://library.khai.edu/catalog>
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/enrol/index.php?id=5885>

11. Рекомендована література

Базова

1. Методи визначення фальсифікації товарів: підручник / А. А. Дубініна [та ін.]. – К. : Центр учбової літератури, 2022. – 272 с.
2. Загальні методи визначення якості та безпеки споживчих товарів: навч.-практ. посібник / І. А. Петрова [та ін.] – Харків : ФОП Крамаренко Ю.М., 2017. – 233 с.
3. Воробець М.М., Сачко А.В., Кобаса І.М. Ідентифікація та методи виявлення фальсифікації : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2017. – 96 с.
4. Сучасні методи ідентифікації та визначення фальсифікованих товарів [Електронний ресурс] : пакет комплексних контрольних завдань / укл. : А. А. Дубініна, Т. М. Попова. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2018. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.
5. Методи визначення фальсифікації товарів. Підручник. / А. А. Дубініна [та ін.] . – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2010. – 272 с.
6. Методи визначення фальсифікації товарів. Лабораторний практикум / [А. А. Дубініна, Т. М. Летута, С. О. Дубініна, І. Ф. Овчіннікова]. – К. : Видавничий дім «Професіонал», 2009. – 336 с.
7. Назаренко Л. О. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: навч. посіб. / Л. О. Назаренко – К. : Центр учбової літератури, 2014. – 248 с.
8. Назаренко Л. О. Ідентифікація та фальсифікація продовольчих товарів: слайд-курс / Л. О. Назаренко – К. : Центр учбової літератури, 2023. – 248 с.
9. Дзахмішева І. Ш. Ідентифікація та фальсифікація непродовольчих товарів / І. Ш. Дзахмішева. – К. : Дашков і К °, 2014. – 244 с.

Допоміжна

1. Валушко Г. Г. Технологія вина : / Г. Г. Загоруйко, В. О Загоруйко, В. А. Домарецький. – К. : Центр учбової літератури, 2020. – 592 с.
2. Антонів А.Д., Крижова Ю.П. Ідентифікація та фальсифікація харчових продуктів. Наукові здобутки у вирішенні актуальних проблем виробництва та переробки сировини, стандартизації і безпеки продовольства: Збірник праць за підсумками VIII Міжнародної науково-практичної конференції вчених, аспірантів і студентів (м. Київ, 17-18 квітня 2019 р.). Київ : РВВ НУБіП України, 2019. – С. 83-84.
3. Заніна Т.А., Мануленко О.В., Копитько А.П. Маркування як засіб ідентифікації при дослідженні фальсифікованих та контрафактних товарів. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (25–26 березня 2021 р.). Полтава : ПУЕТ, 2021. – С. 83-86.
4. Мохненко А.С. Теоретичні аспекти фальсифікації товарів. Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів : матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (4–5 квітня 2019 р.). Полтава : ПУЕТ, 2019. – С. 108-110.
5. Расвич В. Фальсифікація алкогольних напоїв. Збірник тез доповідей XI Міжнародної студентської наукової конференції «Молодь як стратегічний потенціал розбудови національної економіки». Луцьк, 2018. – С. 97-99.
6. В Україні створили унікальний цифровий код захисту товарів від підробок [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <https://ua.news/ua/v-ukrayinistvorili-unikalnij-tsifrovij-kod-zahistu-tovariv-vid-pidrobok/>

Законодавча та нормативно-правова база

1. Про захист прав споживачів : Закон України – від 12 травня 2001 р. № 1023-III / зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1779- VI (1779-17) від 17.12.2009.– К. : ВВР – 2010. – с. 84.
2. Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції: Закон України від 2.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України – 2011. – № 21. – С. 1112.
3. Про загальну безпечність нехарчової продукції: Закон України від 2.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України – 2011. – № 22. – С. 1152.
4. Коди та кодування інформації. Штрихове кодування: Маркування об'єктів ідентифікації. Порядок присвоєння, реєстрації, перегляду та скасування кодів EAN на продукцію: ДСТУ 3356-96. – [Введено 1997-01-01]. – К. : Держстандарт України, 1997. – 12 с.
5. Про безпеку та якість харчових продуктів: Закон України від 06.09. 2005 р. № 771/97-ВР. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини: Закон України № 2809-IV від 06.09.2005 [Електронний ресурс] : офіційний веб-портал Верховна Рада України. Нормативно-правова база України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

7. Про затвердження Порядку взяття (надання) проб і зразків товарів, проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою їх митного оформлення, а також розпорядження зразками. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.12.2002. № 1862. –

Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-2002-%D0%BF#Text>

8. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України № 1393-XIV редакція від 18.12.2017 [Електронний ресурс] : офіційний веб-портал Верховна Рада України. Нормативно-правова база України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

9. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України № 3689-XII редакція від 21.05.2015 [Електронний ресурс] : офіційний веб-портал Верховна Рада України. Нормативно-правова база України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

10. Про якість та безпеку харчових продуктів і продовольчої сировини: Закон України № 2809-IV редакція від 06.09.2005 [Електронний ресурс] : офіційний вебпортал Верховна Рада України. Нормативно-правова база України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

11. Коньяки України. Загальні технічні умови : ДСТУ 4700:2006. [Чинний від 11 грудня 2006 р. № 343 з 2007–10–01, зі зміною дати чинності згідно з наказом № 271 від 17 жовтня 2007 р.]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 р. – 12 с.

12. Олія соняшникова. Технічні умови ДСТУ 4492:2005. URL : http://agrotender.com.ua/files/Baza%20znaniy/GOSTi/Oliya_sonyashnikova_dstu_4492-2005.pdf. (дата звернення: 14.03.2024).

13. Йогурти. Загальні технічні умови: ДСТУ 4343:2004. К. : Держспоживстандарт України, 2005. – 15 с. (Національні стандарти України).

Інформаційні ресурси

1. Сайт кафедри k601@khai.edu

2. <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=5885> – електронний курс дисципліни “Ідентифікація та методи визначення фальсифікації”.

3. <https://library.khai.edu/> – сайт науково-технічної бібліотеки Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського “Харківський авіаційний інститут”.

4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

5. <http://zakon.rada.gov.ua/> – веб-сторінка Верховної Ради України.

6. www.prezident.gov.ua – сайт Президента України.

7. www.rada.gov.ua – сайт Верховної Ради України

8. www.kmu.gov.ua – сайт Кабінету Міністрів України

9. <http://www.codexalimentarius.org> – Інформаційний портал стандартів та нормативних актів щодо якості товарів